

تعیین نیمرخ تیپ‌های شخصیت مایرز/بریگز دانشجویان دانشگاه علوم

پزشکی تبریز و بررسی رابطه آن با پیشرفت تحصیلی

رقیه پور صابری*

چکیده

مقدمه: مرور مطالعات نشان داد تاکنون پژوهش‌های متعددی در حیطه تعیین شخصیت و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی انجام گردیده است، اما در هیچ مطالعه‌ای ارتباط تیپ‌های شخصیت مایرز/بریگز با پیشرفت تحصیلی مورد بررسی قرار نگرفته است. لذا این پژوهش با هدف تعیین نیمرخ شخصیتی مایرز/بریگز و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام گردید.

روش‌ها: در این پژوهش توصیفی-همبستگی جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۹۳ بود. حجم نمونه ۱۵۰ نفر تعیین گردید. روش نمونه‌گیری از نوع غیراحتمالی (در دسترس) بود. اینار پژوهش سیاهه تیپ‌شناسی مایرز/بریگز (فرم M) و معدل تحصیلی بود. داده‌ها با روش‌های آماری ماتریس همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: رایج‌ترین تیپ شخصیتی در میان دانشجویان شرکت کننده در این پژوهش، تیپ شخصیتی برون‌گرای شمی عقلانی قضاوت‌گرا (ENTJ)، با فراوانی ۷/۲۲ درصد و نادرترین تیپ شخصیتی، درون‌گرای شمی احساسی ملاحظه‌گرا (INFP)، با فراوانی ۷/۰ درصد بود. برون‌گرایی با پیشرفت تحصیلی ارتباط معنادار معکوس نشان داد ($p = 0/011$ ، $I = ۰/۲۰۷$). تحلیل رگرسیون نشان داد درون‌گرایی، ۴ درصد پراکندگی پیشرفت تحصیلی را تبیین می‌نماید.

نتیجه‌گیری: بر طبق یافته‌های پژوهش، شخصیت یکی از ابعاد اساسی در رشد انسان است و نقش محوری در موفقیت فرد دارد. لذا باید نوع تیپ شخصیت یادگیرنده را در برنامه‌ریزی‌های تحصیلی گنجاند.

واژه‌های کلیدی: نیمرخ شخصیت، مایرز/بریگز، پیشرفت تحصیلی.

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / ۱۳۹۵؛ ۱۶: ۴۹۴ تا ۵۰۳

مقدمه

غلامی لواسانی نشان داد مجموعه‌ای از عوامل شناختی (مانند هوش و توانایی‌های ذهنی)، و عوامل غیر شناختی (مانند ویژگی‌های شخصیتی) در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی نقش دارند(۲).

شخصیت عامل تعیین‌کننده تمامی رفتارهای انسانی در عرصه‌ی زندگی شخصی و اجتماعی است(۳). این سازه، از بنیادی‌ترین مفاهیم روان‌شناسی است که می‌تواند به انسان‌ها کمک کند تا خود و دیگران را بهتر بشناسند(۴). در راستای شخصیت، نظریه‌های متعددی مطرح گردیده است که هریک از چشم اندازی متفاوت به آن می‌نگردند و با

یکی از جنبه‌های مهم زندگی، موفقیت یا عدم موفقیت در تحصیلات دانشگاهی است(۱). سطح موفقیت تحصیلی دانشجویان می‌تواند از نشانه‌های تحقق اهداف نظام آموزش عالی باشد. نزدیک به یک قرن است که روان‌شناسان به صورت گسترش در جهت شناسایی عوامل پیش‌بینی کننده پیشرفت تحصیلی تلاش می‌کنند. مطالعه حکیمی، حجازی و

* نویسنده مسؤول: رقیه پور صابری (مردمی)، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران. rpoursaberi@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله: ۹۵/۱/۲۱، تاریخ اصلاحیه: ۹۵/۳/۱۰، تاریخ پذیرش: ۹۵/۷/۳

قرارمی گیریم(۱۱تا۹).

با توجه به اهمیت شخصیت، مطالعات متعددی در زمینه تعیین نیمرخ شخصیتی دانشجویان علوم پزشکی انجام گردیده است. کیم در مطالعه خود، بر روی دانشجویان پزشکی نشان داد ۲۲/۴ درصد این دانشجویان تیپ شخصیتی درون‌گرای حسی عقلانی قضاوتگرا (ISTJ)، ۶/۱۱درصد برون‌گرای حسی عقلانی قضاوتگرا (ESTJ)، ۴/۴درصد درون‌گرای حسی عقلانی ملاحظه‌گرای (ISTP)، دارند(۱۲). مطالعه نیمرخ شخصیتی دانشجویان پرستاری نشان داد رایج‌ترین تیپ‌های شخصیتی در میان این دانشجویان، برون‌گرای حسی احساسی-قضاوتگرا (ESFJ)، با ۲۱/۱ درصد و درون‌گرای حسی عقلانی قضاوتگرا (ESTJ)، با ۱۲/۸ درصد و نادرترین تیپ‌های شخصیتی در میان آن‌ها، درون‌گرای شمی عقلانی ملاحظه‌گرای (INTP)، و برون‌گرای شمی عقلانی ملاحظه‌گرای (ENTP)، است(۱۳). نتایج مطالعه دیگری در زمینه نیمرخ تیپ‌شناسی دانشجویان دندانپزشکی نشان داد، ۰/۹درصد این دانشجویان تیپ شخصیتی برون‌گرای حسی عقلانی قضاوتگرا (ESTJ)، و ۱۸/۶درصد آن‌ها درون‌گرای حسی عقلانی قضاوتگرا (ISTJ)، داشتند(۱۴).

یکی از قدیمی‌ترین کاربردهای شخصیت، استفاده از آن در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی است(۱۵). مطالعات نشان داده‌اند شخصیت با پیشرفت تحصیلی ارتباط مستقیم معنادار دارد(۱۶تا۳۷). به طوری که سانبورن (۳۸)، هارمس و همکاران(۳۹)، گوبی(۴۰)، فلدو همکاران(۴۱)، کاهن و همکاران(۴۲)، در مطالعات خود بر نقش با اهمیت شخصیت در پیشرفت تحصیلی تاکید نموده‌اند. کیم و هان در مطالعه خود بر روی دانشجویان پرستاری نشان دادند دانشجویان قضاوتگرا (J)، نسبت به ملاحظه‌گرایان (P)، عملکرد تحصیلی بهتری دارند(۱۳). مطالعه جونز و همکاران نشان داد دانشجویان برون‌گرای (E)، نسبت به درون‌گرای (I)، مشکلات تحصیلی عده‌ای را تجربه می‌کنند و در رتبه‌ی کلاسی پایین‌تری قرار دارند و دانشجویان قضاوتگرا (J)، نسبت به

ابزاری متفاوت آن را مورد سنجش قرار می‌دهند(۱۳تا۵). مشهورترین و پرکاربردترین ابزار موجود در جهت سنجش شخصیت در دنیای کنونی، تیپ‌نمای مایرز-بریگز (MBTI) است(۱۶و۷). این پرسشنامه بر مبنای نظریه یونگ ساخته شده است(۸). یونگ تیپ‌های درون‌گرایی/برون‌گرایی، فکری/احساسی و حسی/شهودی را مطرح نمود(۹و۱۰). مایرز و بریگز به ابعاد شخصیت یونگ، ابعاد ملاحظه‌گرایی/قضاوتگرایی را اضافه نمودند و تیپ‌های شخصیتی را از سه بعد دو قطبی به چهار بعد دو قطبی و از هشت تیپ به شانزده تیپ افزایش دادند(۹).

تیپ‌های شخصیتی درون‌گرایی/برون‌گرایی (E/I)، معمولاً نشان می‌دهند که افراد ترجیح می‌دهند توجه خود را به کجا معطوف کنند و این که چه چیزی به آن‌ها انرژی می‌دهد. درون‌گرایان انرژی خود را از درون خود تأمین می‌کنند و برون‌گرایان انرژی خود را از دنیای بیرون از خود دریافت می‌کنند. تیپ‌های شخصیتی حسی/شمی (S/N)، مشخص‌کننده‌ی نحوه ادراک اطلاعات است حسی‌ها به اطلاعات دریافتی از حواس پنج‌گانه توجه دارند برای آنها آنچه هست و آنچه بوده است اهمیت دارد. شمی‌ها از حس ششم خود کمک می‌گیرند و در واقع به آنچه ممکن است باشد یا بشود توجه دارند. تیپ‌های شخصیتی عقلانی/احساسی (T/F)، بیانگر نحوه ارزیابی اطلاعات و تصمیم‌گیری افراد است. کسانی که احساسی بودن را ترجیح می‌دهند تصمیمات خود را با توجه به ارزش‌های شخصی می‌گیرند؛ کسانی که عقلانی بودن را ترجیح می‌دهند، تصمیمات خود را به شکل منطقی و عینی می‌گیرند. تیپ‌های قضاوتگرا/ملاحظه‌گرای (J/P)، به جهت‌گیری ما در شکل زندگی مربوط می‌شوند. ملاحظه‌گرایان دوست دارند زندگی خود به خود و انعطاف‌پذیر داشته باشند. افرادی که در طرف دیگر این تیپ قرار می‌گیرند، دوست دارند به شکلی سازمان یافته و برنامه‌ریزی شده زندگی کنند. از ترکیب و تعامل این ابعاد شخصیتی تیپ شخصیتی به دست می‌آید هر یک از ما انسان‌ها در یکی از این شانزده تیپ شخصیتی

اول و سوم آزمودنی نزدیکترین گزینه که وضعیت غالب را در او نشان می‌دهد و در بخش‌های دوم و چهارم، آزمودنی، گزینه‌ای را که بیشتر می‌پسندد از نظر معنا و مفهوم، به عنوان گزینه جواب بدون در نظر گرفتن وضعیت خود در پاسخ‌نامه مشخص می‌نماید. نمره‌گذاری به صورت یک (گزینه کلید) و صفر(گزینه غیرکلید) انجام می‌گردد. گزینه کلید به نفع تیپ‌های برون‌گرا، حسی، عقلانی و قضاوت‌گرا تنظیم گردیده است. در ضمن در هیچ‌کدام از پاسخ‌ها غلط نیست بلکه جنبه‌ای از شخصیت فرد را نشان می‌دهد(۴۴).

یعقوبی فرم اصلی پرسشنامه را از کمپانی CPP، تهیه و اجازه ترجمه و اعتباریابی آن را توسط یکی از دانش‌آموختگان رشته مشاوره در مقطع دکتری دانشگاه نورتربیج آمریکا دریافت نمود.

در مطالعه حاضر از فرم کوتاه این سیاهه که توسط یعقوبی روایی و پایایی ان تایید شده بود، استفاده شده است. فرم کوتاه این پرسشنامه ۲۸ گویه دارد که گویه برای مقیاس برون‌گرایی/درون‌گرایی (E-I)، ۵ گویه برای مقیاس حسی/شمی (S-N)، ۷ گویه برای مقیاس عقلانی/احساسی (T-F)، ۸ گویه برای مقیاس قضاوت‌گرایی/ ملاحظه‌گرایی (J-P) است. پایایی هریک از مقیاس‌ها در فرم بلند مطالعه یعقوبی در دامنه‌ای از ۰/۴۵ تا ۰/۷۸ و در فرم کوتاه مطالعه یعقوبی در دامنه‌ای از ۰/۶۶ تا ۰/۸۹ برآورد گردید (۱۰).

پایایی خرده مقیاس‌های برون‌گرایی/درون‌گرایی (E-I)، حسی/شمی (S-N)، عقلانی/احساسی (T-F)، و قضاوت‌گرایی/ملاحظه‌گرایی (J-P) در مطالعه حاضر با روش آلفای کرانباخ به ترتیب با ۰/۶۰۲، ۰/۵۴۳، ۰/۶۰۴ و ۰/۶۹۷، برآورد گردید(در پایان کار محاسبه گردید). برای سنجش پیشرفت تحصیلی از معدل نیمسال دوم دانشجویان استفاده به عمل آمد.

از آنجایی تعداد دانشجویان ساکن در خوابگاه‌های دانشجویی به تعداد کم و پراکنده بودند، محقق با توضیح هدف از پژوهش، رازداری و امانتداری در نتایج حاصله و کاربرد صرف پژوهشی، پرسشنامه‌ها را پس از

ملاحظه‌گرها (P)، و حسی‌ها (S)، نسبت به شمی‌ها (N)، در رتبه‌ی کلاسی بالاتری قرار دارند(۳۷). لیم و همکاران در مطالعه‌ای بر روی دانشجویان پرستاری دانشگاه کره جنوبی نشان دادند دانشجویان قضاوتشگرا (J)، نمرات تحصیلی بالاتری نسبت به ملاحظه‌گرها (P)، کسب می‌کنند(۴۳). بررسی مطالعات داخلی نشان داد در پژوهش‌های انجام گردیده در زمینه ارتباط شخصیت با پیشرفت تحصیلی، در سنجش متغیر شخصیت از ابزارهای دیگری از جمله پرسشنامه پنج عاملی نئو، چندوجهی مینه سوتا، شانزده عاملی کتل و پرسشنامه‌های مربوط به تیپ‌های شخصیتی A و B استفاده شده است و از سیاهه تیپ‌شناسی مایرز/بریگز استفاده نشده است. لذا این مطالعه برای نخستین بار با هدف تعیین نیم رخ شخصیتی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز با استفاده از سیاهه تیپ‌شناسی مایرز/بریگز فرم (M)، و بررسی ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی آن‌ها، انجام گردید.

روش‌ها

روش پژوهش، مطالعه حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مشغول به تحصیل در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۹۳-۹۴ بود، حجم نمونه با استفاده از فرمول حجم نمونه با سطح اطمینان ۹۵ درصد، اشتباہ مجاز با ۸ درصد، حجم نمونه ۱۵۰ نفر برآورد گردید.

در سنجش تیپ‌های شخصیت، از پرسشنامه، تیپ‌های شخصیت مایرز-بریگز (فرم M) استفاده گردید. این پرسشنامه به سنجش تیپ‌های شخصیت براساس نظریه یونگ می‌پردازد و توسط مایرز و بریگز، ساخته شده است. چهار تیپ شخصیتی دو قطبی(bron-گرایی - درون-گرایی، حسی-شمی، عقلانی - احساسی، قضاوتشگرا - ملاحظه‌گرها) را در مقیاس پیوسته مورد بررسی قرار می‌دهد که در نهایت شانزده تیپ شخصیتی را ارائه می‌دهد. این پرسشنامه ۹۳ سؤال دارد که در ۴ بخش تنظیم گردیده است. در بخش

کنندگان در پژوهش ۱۸ تا ۴۲ سال با میانگین (۲۶/۳۱)، و انحراف معیار (۵/۲۲) بود. جدول (۱) شاخص‌های توصیفی تیپ‌های شخصیت شرکت‌کنندگان در پژوهش را نشان می‌دهد. دانشجویان شرکت‌کننده در پژوهش در هر یک از ۱۶ تیپ شخصیتی قرار گرفتند. رایج‌ترین تیپ شخصیتی در میان دانشجویان شرکت کننده در این پژوهش، تیپ شخصیتی برون‌گرای شمی عقلانی قضاوت‌گرا (ENTJ)، با فراوانی ۷/۲۲ درصد، و نادرترین تیپ شخصیتی، برون‌گرای شمی احساسی ملاحظه‌گرا (INFP)، با فراوانی ۷/۰ درصد است. همچنین نتایج نشان داد اکثریت دانشجویان، تیپ شخصیتی برون‌گرایی (E)، با فراوانی ۶۱/۷ درصد را بر برون‌گرایی (I)، با فراوانی ۳۹/۳ درصد؛ عقلانی (T)، با فراوانی ۷/۶ درصد را بر احساسی (F)، با فراوانی ۲۴ درصد، قضاوت‌گرا (J)، با فراوانی ۷/۸ درصد را بر ملاحظه‌گرا (P)، با ۲۲ درصد ترجیح داده‌اند و در ابعاد حسی و شمی (S) و (N)، به طور برابر ۰۵ درصد قرار گرفتند. رایج‌ترین جفت تیپ شخصیتی در حوزه‌ی کارکرد تیپ‌های مایرز/بریگز، تیپ شخصیتی شمی عقلانی (NT)، با ۴۲/۷ درصد و در حوزه‌ی حالت تیپ‌های مایرز/بریگز، تیپ شخصیتی شمی قضاوت‌گرا (NJ)، با ۴۲/۳ درصد بود.

آماده‌سازی، کسب هماهنگی‌های لازم و رضایت دانشجویان، بین دانشجویان حاضر در خوابگاه به روش غیراحتمالی، از نوع دردسترس توزیع نمود. در ضمن تنها ملاک ورود به مطالعه جهت شرکت‌کنندگان در مطالعه، گذشت حداقل دو نیمسال تحصیلی از شروع دوره‌ی دانشجویی، بود. سپس از دانشجویان خواسته شد پرسشنامه‌ها را با دقت مطالعه نموده و به همه سؤالات آن پاسخ دهند و در صورت وجود ابهام در سؤالات از فرد اجرایکننده، سؤالات خود را بپرسند. لازم به ذکر است این مطالعه در تابستان ۱۳۹۴ انجام گردید.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها، با استفاده از نسخه‌ی نرم‌افزار SPSS-19 صورت و با روش‌های آمار توصیفی (فراوانی و درصد، میانگین و انحراف معیار) و آمار استباطی (ماتریس همبستگی) جهت بررسی روابط متغیرهای مورد مطالعه، تحلیل رگرسیون چندگانه جهت بررسی پیش‌بینی‌پذیری عملکرد تحصیلی از روی تیپ‌های شخصیت مایرز/بریگز (انجام شد).

نتایج

صد در صد دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه، به سؤالات پرسشنامه به طور کامل پاسخ دادند. دامنه‌ی سنجش رکت

جدول ۱. توزیع تیپ‌های شخصیت مایرز/بریگز در نمونه دانشجویان علوم پزشکی تبریز

ISTJ	INFJ	ESTP	ENFP	
درون‌گرای، حسی، عقلانی، قضاوت‌گرا (٪ ۱۱/۳) ۱۷	درون‌گرای، شمی، احساسی، قضاوت‌گرا (٪ ۱/۳) ۲	درون‌گرای، حسی، عقلانی، ملاحظه‌گرا (٪ ۴/۷) ۷	درون‌گرای، شمی، حساسی، ملاحظه‌گرا (٪ ۱/۲) ۲	
ISFJ	INTJ	ESFP	ENTP	
درون‌گرای، حسی، احساسی، قضاوت‌گرا (٪ ۷/۷) ۴	درون‌گرای، شمی، عقلانی، قضاوت‌گرا (٪ ۱۵/۳) ۲۳	درون‌گرای، حسی، احساسی، ملاحظه‌گرا (٪ ۴/۷) ۷	درون‌گرای، شمی، عقلانی، ملاحظه‌گرا (٪ ۲/۲) ۵	
ISTP	INFP	ESTJ	ENFJ	
درون‌گرای، حسی، عقلانی، ملاحظه‌گرا (٪ ۳/۳) ۵	درون‌گرای، شمی، احساسی، قضاوت‌گرا (٪ ۰/۷) ۱	درون‌گرای، حسی، عقلانی، قضاوت‌گرا (٪ ۱۴) ۲۱	درون‌گرای، شمی، احساسی، قضاوت‌گرا (٪ ۴) ۶	

ISFP	INTP	ESFJ	ENTJ	
درون‌گرا، حسی، احساسی، ملاحظه‌گرا (٪۳/۳) ۵	درون‌گرا، شمی، عقلانی، ملاحظه‌گرا (٪۱/۲) ۲	درون‌گرا، حسی، احساسی، قضاوت‌گرا (٪۱) ۹	درون‌گرا، شمی، عقلانی، قضاوت‌گرا (٪۲۲/۷) ۳۴	
ST	SF	NT	NF	بعد کارکرد تیپ‌ها
حسی، عقلانی (٪۳۳/۳) ۵۰	حسی، احساسی (٪۱۶/۷) ۲۵	شمی، عقلانی (٪۴۲/۷) ۶۴	شمی، احساسی (٪۷/۷) ۱۱	
SJ	SP	NJ	NP	تیپ‌ها
حسی، قضاوت‌گرا (٪۲۴/۷) ۵۲	حسی، ملاحظه‌گرا (٪۱۵/۲) ۲۳	شمی، قضاوت‌گرا (٪۴۳/۳) ۶۵	شمی، ملاحظه‌گرا (٪۶/۷) ۱۰	
E	I	S	N	
درون‌گرا (٪۶۰/۷) ۹۱	درون‌گرا (٪۳۹/۲) ۵۹	حسی (٪۵۰) ۷۵	شمی (٪۵) ۷۵	
T	F	P	J	
عقلانی (٪۷۶) ۱۱۴	احساسی (٪۲۴) ۳۶	ملاحظه‌گرا (٪۲۲) ۲۳	قضاوت‌گرا (٪۷۸) ۱۱۷	

از میان تیپ‌های شخصیتی، فقط برون‌گرایی با پیشرفت تحصیلی ارتباط معنادار یافت نگردید ($P < 0.05$). بین سایر تیپ‌های شخصیتی با پیشرفت تحصیلی ارتباط معناداری وجود نداشت.

جدول ۲: شاخص‌های توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و ماتریس همبستگی متغیرهای پیش‌بین و ملاک

متغیر	X	S	پیشرفت تحصیلی	برون‌گرایی	حسی	عقلانی	قضاؤت‌گرا	پیشرفت تحصیلی
پیشرفت تحصیلی	۱/۰۰۰	۱/۷۰	۱۴/۶۹					
برون‌گرایی	۱/۰۰۰	-۰/۲۰۷*	۲/۰۶	۴/۳۱				
حسی	۱/۰۰۰	-۰/۰۹۱	۰/۰۲۰	۱/۴۱	۱/۷۳			
عقلانی	۱/۰۰۰	-۰/۳۷۴***	-۰/۰۱۳	-۰/۰۳۲	۱/۳۰	۳/۹۷		
قضاؤت‌گرا	۱/۰۰۰	-۰/۴۰۱***	-۰/۰۴۷	۰/۰۲۰	۲/۱۶	۵/۱۳		

* $P < 0.01$, ** $P < 0.05$

متغیر پیش‌بینی‌کننده‌ی پیشرفت تحصیلی است که درصد پراکندگی آن را تبیین می‌نماید. تحلیل رگرسیون همچنین ضریب بتای (-۰/۲۰۷)، را در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی از روی تیپ شخصیتی برون‌گرایی نشان داد (جدول ۳).

جهت بررسی این که کدام یک از تیپ‌های شخصیتی قادر به پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی است؟ از آزمون تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده گردید. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد از تیپ‌های شخصیتی مایرز/بریگز، تیپ شخصیتی برون‌گرایی تنها

جدول ۳. شاخص‌های تحلیل رگرسیون چندگانه عوامل پیش‌بینی‌کننده عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز به روشنگام به گام

p	t	B	SE	B	R ²	R	P	F	متغیر پیش‌بین
.0001	48/554		.0/318	15/43					مقدار ثابت
.011	-2/566	-0/207	.0/077	-0/171	.0/043	.0/207	.0/011	.0/093	برونگرایی

طوری که رایج‌ترین تیپ‌های شخصیتی در مطالعات کیم(۱۲)، تیپ‌های بروونگرایی حسی عقلانی قضاوتنگرا(ISTJ)، بروونگرایی حسی عقلانی قضاوتنگرا(ESTJ)، و بروونگرایی حسی عقلانی ملاحظه‌گرا(ISTP)؛ در مطالعه کیم و هان(۱۳)، تیپ‌های بروونگرایی حسی احساسی قضاوتنگرا(ESFJ)، بروونگرایی حسی عقلانی احساسی قضاوتنگرا(ESTJ)، بروونگرایی شمی احساسی قضاوتنگرا(ENFJ)؛ در مطالعه کیم و همکاران(۱۴)، تیپ‌های بروونگرایی حسی عقلانی قضاوتنگرا(ISTJ)، و در مطالعه لیم و همکاران(۴۳)، تیپ‌های بروونگرایی حسی عقلانی قضاوتنگرا(ESTJ)، بروونگرایی حسی عقلانی قضاوتنگرا(ESFJ)، بروونگرایی حسی احساسی قضاوتنگرا(ESTJ) و بروونگرایی حسی احساسی قضاوتنگرا(ISFJ). می‌باشد.

این مطالعه همچنین نشان داد تیپ شخصیتی بروونگرا(E)، با پیشرفت تحصیلی ارتباط معنادار منفی دارد، به عبارت بهتر تیپ بروونگرا با عملکرد ضعیف در پیشرفت تحصیلی و تیپ بروونگرا با عملکرد خوب در پیشرفت تحصیلی همراه است. آخرین یافته این مطالعه که تکمیل‌کننده نتیجه فوق است بر توان پیش‌بینی‌کنندگی تیپ شخصیتی بروونگرا در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی تأکید می‌کند. به طوری که این تیپ شخصیتی قادر به تبیین ۴ درصد پراکنگی (واریانس) پیشرفت تحصیلی است. به عبارت دیگر تیپ شخصیتی بروونگرا بیشترین سهم را در پیش‌بینی و تبیین پیشرفت تحصیلی دارد. وجود ارتباط معنادار منفی بین بروونگرایی و پیشرفت

بحث
این مطالعه به بررسی رابطه‌ی بین تیپ‌های شخصیتی با پیشرفت تحصیلی در میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز پرداخت. دانشجویان شرکت کننده در این پژوهش در مجموع تیپ‌های بروونگرایی(E)، را بر بروونگرایی(I)، عقلانی(T)، را بر احساسی(F)، و قضاوتنگرایی(J)، را بر ملاحظه‌گرایی(P)، ترجیح دادند که این بخش از یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های کیم و هان(۱۳)، کیم و همکاران(۱۴) لیم و همکاران(۴۳)، همسو است. به طوری که مطالعه لیم و همکاران، بر روی دانشجویان دندانپزشکی نشان داد دانشجویان تیپ‌های شخصیتی بروونگرایی(E)، حسی(S)، عقلانی(T)، و قضاوتنگرایی(J)، را بر سایر تیپ‌های شخصیتی ترجیح داده‌اند. کیم و هان در مطالعه‌ای بر روی دانشجویان پرستاری در ارتباط با ترجیح تیپ‌های شخصیتی بروونگرایی(E)، حسی(S)، و قضاوتنگرایی(J)، بر ابعاد بروونگرایی(I)، شمی(N)، و ملاحظه‌گرایی(P) با مطالعات فوق و نتایج این پژوهش همسو اما در ارتباط با ترجیح تیپ شخصیتی احساسی(F)، بر عقلانی(T)، ناهمسو است.

بر طبق یافته‌های پژوهش حاضر، رایج‌ترین تیپ‌های شخصیتی در بین دانشجویان شرکت کننده در این پژوهش تیپ‌های شخصیتی بروونگرایی شمی عقلانی قضاوتنگرا(ENTJ)، بروونگرایی شمی عقلانی قضاوتنگرا(INTJ)، و بروونگرایی حسی عقلانی قضاوتنگرا(ESTJ) بود.

این نتایج با نتایج مطالعات کیم(۱۲)، کیم و هان(۱۳)، کیم و همکاران(۱۴) و لیم و همکاران(۴۳)، همسو است. به

پیشنهاد می‌گردد در مطالعه دیگر با حجم گسترده‌تری از دانشجویان علوم پزشکی در سراسر کشور این کار انجام گردد که نیمرخ شخصیتی کامل‌تری از این دانشجویان به دست آید.

نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر نشان داد رایج‌ترین تیپ شخصیتی در میان دانشجویان شرکت کننده در این پژوهش، تیپ شخصیتی بروون‌گرای شمی عقلانی قضاوت‌گرا (ENTJ)، و نادرترین تیپ شخصیتی، درون‌گرای شمی احساسی ملاحظه‌گرا (INFP)، بود. تیپ شخصیتی درون‌گرا، نسبت به سایر ابعاد شخصیتی مایرز/بریگز، پیشرفت تحصیلی را بهتر پیش‌بینی می‌نماید.

قدرتانی

نویسنده مقاله برخود لازم می‌داند از مسؤولین دانشگاه علوم پزشکی تبریز و دانشجویان این دانشگاه که در تکمیل پرسشنامه‌های پژوهش نهایت همکاری را نمودند، تشکر نماید. بدون همکاری این عزیزان، انجام این پژوهش مقدور نبود.

تحصیلی و توان پیش‌بین کنندگی بروون‌گرایی در پیشرفت تحصیلی ضعیف، از یک طرف با نتایج حاصله از مطالعات جونز و همکاران(۳۷)، کینی(۳۶)، اینتواستیلو اینتواستیل(۲۶)، تابع بردبار(۲۱) همسو است. به طوری که جونز و همکاران(۳۷)، در مطالعه خود نشان داد دانشجون بروون‌گرا نسبت به دانشجویان درون‌گرا از وضعیت تحصیلی ضعیفتری برخوردارند و مشکلات تحصیلی بیش‌تری دارند. از طرف دیگر با نتایج مطالعه کیم و هان(۱۳)، و مطالعه کیم و همکاران(۱۴) ناهمسو است. آن‌ها در مطالعه خود، وجود ارتباط معنادار مثبت بین تیپ قضاوت‌گرایی و پیشرفت تحصیلی و عدم وجود ارتباط معنادار بین تیپ بروون‌گرایی و پیشرفت تحصیلی را نشان دادند.

از جمله نقاط قوت این مطالعه می‌توان به کاربرد این ابزار در سنجش شخصیت اشاره کرد. از جمله محدودیتها و نقاط ضعف مطالعه حاضر می‌توان به روش نمونه‌گیری اشاره کرد اگر مطالعه به روش احتمالی از نوع طبقه‌ای نسبتی و حجم نمونه بیش‌تر اجرا شده بود، قادر تعمیم‌پذیری نتایج افزایش می‌یافتد. از جمله محدودیت‌های دیگر این مطالعه زمان اجرای آن است چرا که دانشجویان در حال تحصیل در ترم تابستانی، معرف کل دانشجویان شاغل به تحصیل در سال تحصیلی نیستند.

منابع

1. McKenzie K, Schweitzer R. Who succeeds in university? Factors predicting academic performance in first year Australian university students. *High Educ Res Dev.* 2001; 20(1): 21-33.
2. Hakimi S, Hejazi E, Gholamali Lavasani M. The relationships between personality traits and students' academic achievement. *Social and Behavioral Sciences: The 2nd International Conference on Education and Educational Psychology.* 2011; 29: 836-845.
3. Feist J, Feist G, Roberts AT. *Theories personality.* 7th ed. New York City: McGraw-Hill Companies; 2008.
4. Schultz D, Schulta SE. *Theories of personality.* 8thed; 2005. [cited 2016 Nov 21]. available from: www.wadsworth.com.
5. Pulver CA, Kelly KR. Incremental Validity of the Myers-Briggs Type Indicator in Predicting Academic Major Selection of Undecided University Students. *Journal of Career Assessment.* 2008; 16(44): 441-455.
6. Pulver CA. The role of personality and interests in predicting academic major selection.[Dissertation Phd]. Indiana: Purdue University; 2004.
7. Myers IB, Mac Caulley MH, Quenk NL, Hammer AL. *Manual: A guide to the development and use of*

- the Myers-Brigge Type Indicator. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press; 1985.
8. Larsn J. Myers-Briggs and four type structure: A principal components and equimax study of the four dimensions of the Myers-Brigge Type Indicator. *Journal of Gustavus Undergraduate Psychology*. 2005; 1: 1-40.
 9. Gardner WL, Martinko MJ. Using the Myers-Briggs Type Indicator to study managers: A literature review and research Agenda. *Journal of Management*. 1996; 22(1): 45-83.
 10. Yaghoubi Beglar N. [Psychometric properties Myers-Brigge Type Indicator (M) based on IRT and comparison with CTT].[Dissertation]. Tehran: Allame Tabai University; 2007. [Persian].
 11. Verma BP, Sheikh GQ. Cognitive style, personality and psychogenic needs. *Journal of psychological researches*.1996; 40(1): 62-68.
 12. Kim S. A Study on the relationship between personality, study satisfaction and academic achievement of medical students. *Korean J Med Educ*. 1999; 11(2): 271-284.
 13. Kim MR, Han SJ. Relationships between the Myers-Briggs Type Indicator Personality Profiling, Academic Performance and Student Satisfaction in Nursing Students. *International Journal of Bio-Science and Bio-Technology*. 2014; 6(6): 1-12.
 14. Kim MJ, Park KP, Seo DG, Ihm JJ. [The relationship between dental graduate students' MBTI types and academic achievement in problem-based learning].*Korean J Med Educ* 2014; 26(4): 291-7.[Korean]
 15. Ghorbani A, noroozi K, Jahani-Hashem H, Sarichlou ME, Falahatpisheh F. [Correlation between type of personality and academic achievement of nursing students in university of medical sciences Qazvin]. *Iranian Journal of Nursing Research*. 2013; 10(28): 68-75. [Persian].
 16. Fosse TR, Buch R, Säfvenbom R, Martinussen M. The impact of personality and self-efficacy on academic and military performance: The mediating role of self-efficacy. *Journal of Military Studies*. 2015; 6(1): 1-19.
 17. Iulia Ciobea L, Pasarica F. The Study of the Relationship between Personality and Academic Performance. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2013; 78(13): 400-404.
 18. Keshavarz M, Jafari, A, Salahshor M, Vaziri S.[A Study of the relationships between cognitive styles, personality traits and academic achievement]. *Journal of Torbat Heydaryeh University of Medical Science*. 2013; 1(1): 11-19. [Persian].
 19. Feyter TD, Caers R, Vigna C, Berings D. Unraveling the impact of the Big Five personality traits on academic performance: The moderating and mediating effects of self-efficacy and academic motivation. *Learning and Individual Differences*. 2012; 22(4): 439-448.
 20. Geramian SM, Mashayekhi S, Tajudin Bin Hj Ninggal M. The relationship between personality traits of international students and academic achievement. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2012; 46: 4374-4379.
 21. Tabe Bordbar F. [The relationship between personality traits and learning styles and the academic success of online students]. *Magazine of elearning Distribution in Academy*. 2011; 3(2): 10-16. [Persian].
 22. Jafari Nejad H, Saeidii Poor E, Haji Hassanei, M, Mohammadjani H. [Relationship between personality traitsandmethods of studyand academic achievementamong students of Allameh Tabatabaei University of Tehran]. *Journal of Educational Psychology*. 2012; 8(25): 35-54.[Persian]
 23. Entwistle NJ, Entwistle D. The relationship between personality, study methods and academic performance. *Br J Educ Psychol*. 1970;40(2): 132-43.
 24. Komarraju M, Karau SJ, Schmeck RR. Role of the Big Five personality traits in predicting college students' academic motivation and achievement. *Learning and Individual Differences*. 2009; 19(1): 47-52.
 25. Wagerman SA, Funder DC. Acquaintance reports of personality and academic achievement: A case for conscientiousness. *Journal of Research in Personality*. 2007; 41(1): 221 - 229.
 26. Petska KS. Using personality variables to predict academic success in personalized system of instruction.[Dissertation]. Lincoln, Nebraska: College at the University of Nebraska-Lincoln; 2006.
 27. Laidra K, Pullmann H, Allik J. Personality and intelligence as predictors of academic achievement: A cross-sectional study from elementary to secondary school. *Personality and Individual Differences*. 2007; 42(3): 441-451.
 28. Burton LJ, Nelson L. The relationships between personality, approaches to learning, and academic

- success in first-year psychology distance education students. In Proceedings of the 29th HERDSA Annual Conference: Critical Visions: Thinking, Learning and Researching in Higher Education (HERDSA 2006) 2006; 29(1):64-72. Higher Education Research and Development Society of Australasia (HERDSA).
29. Furnham A, Premuzic T. Personality, cognitive ability, and beliefs about intelligence as predictors of academic performance. *Learning and Individual Differences*. 2003; 14(1): 47-64.
 30. Premuzic T, Furnham A, Dissou G, Heaven P. Personality and preference for academic assessment: A study with Australian University students. *Learning and Individual Difference*. 2005; 15(4): 247 - 256.
 31. Duff A, Boyle E, Dunleavy K, Ferguson H. The relationship between personality, approach to learning, and academic performance. *Personality and individual Differences*. 2004; 36(8): 1907 - 1920.
 32. felder RM, Berent R. Understanding student differences. *Journal of Engineering Education*. 2005; 94 (1): 57-72.
 33. Premuzic T, Furnham A. (2004). Personality predicts academic performance: Evidence from two longitudinal university samples. *Journal of Research in Personality*. 2003; 37(4): 319 - 338.
 34. Lievens F, CoetsierP, Fruyt FD, DeMaeseneer J. Medical students' personality characteristics and academic performance: a five-factor model perspective. *Med Educ*. 2002; 36(11): 1050-6.
 35. Ramsdon P, Entwistle NJ. Effect of academic department on students approaches studying. *British Journal of Educational psychology*. 1981; 51(3): 368-383.
 36. Kiany GR. English proficiency and academic achievement in relation to extraversion: a preliminary study. *International Journal of Applied Linguistics*. 2007; 8(1): 113-130.
 37. Jones AC, Courts FJ, Sandow PL, Watson RE. Myers-Briggs Type Indicator and dental school performance. *J Dent Educ*. 1997; 61(12): 928-33.
 38. Sanborn DK. Myers-Briggs® preferences and academic success in the first college semester. [Dissertation]. Ames, Iowa: Iowa State University; 2013.
 39. Harms PD, Roberts BW, Winter D. Becoming the Harvard Man: Person-Environment Fit, Personality Development, and Academic Success. *Pers Soc Psychol Bull*. 2006; 32(7): 851-65.
 40. Goby VP. Personality and Online/Offline Choices: MBTI Profiles and Favored Communication Modes in a Singapore Study. *Cyberpsychol Behav*. 2006; 9(1): 5-13.
 41. Felder RM, Felder GN, Dietz EJ. The effects of personality type on engineering student performance and attitudes. *Journal of Engineering Education*. 2002; 91(1): 3-17.
 42. Kahn JK, Nauta MM, Gailbreath RD, Tipps J, Chartrand JM. The Utility of Career and Personality Assessment in Predicting Academic Progress. *Journal of Career Assessment*. 2002; 10(1): 3-23.
 43. Lim JY, Yoo IY, Oh SN. Relationship between Personality Type, SAT score and GPA of Student Nurses. *J Korean Acad Nurs*. 2001; 31(5): 835-845.
 44. Myers IB, McCaulley MH, Quenk NL, Hmmer AL. MBTI Manual: A guide to the development and use of the Myers Briggs Type Indicator. San Francisco, CA: CPP: Consulting Psychologists Press; 1985.

Determining Students' Profiles of Myers-Briggs Personality Types and its Correlation with Academic Achievement at Tabriz University of Medical Sciences

Roghayeh Poursaberi¹

Abstract

Introduction: Review of the literature shows that numerous studies have been carried out on determining personality type and its relationship with academic achievement. Nevertheless, none has examined the correlation between Myers/Briggs personality types and academic achievement. Thus, the purpose of this study was to determine Myers/Briggs personality profiles and its correlation with academic achievement at Tabriz University of Medical Sciences.

Methods: The statistical population of this descriptive correlational study included all students of Tabriz University of Medical Sciences in 2014-15 academic year. Sample size was set at 150 and participants were selected using convenience sampling method. Research tools were Myers/Briggs type indicator (M form) and students' grade point averages. Data were analyzed using correlation matrix and stepwise multiple regression.

Results: The most common personality type was Extrovert/Intuitive/Thinking/ Judging (ENTJ) type (22.7%) and the least common was Introvert/Intuitive/Feeling/Perceiving (INFP) type (0.7%). A significant reverse correlation was found between extroversion and academic achievement ($p=0.011$, $r= -0.207$). Regression analysis indicated that introversion accounted for 4% of the dispersion of academic achievement.

Conclusion: Results suggest that personality is one of the essential dimensions of human growth and development which plays a pivotal role in one's success. Hence, learners' personality types should be introduced into educational planning.

Keywords: Personality profile, Myers/Briggs, academic achievement

Addresses:

¹. (✉) Instructor, Department of Educational sciences, Payam-e-Noor University, Iran. Email: rpoursaberi@yahoo.com